

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobkyně: **A. Z.**, zastoupené JUDr. Jitkou Šmídovou, advokátkou se sídlem v Praze 3, Koněvova 150, adresa pro doručování: Praha 4 – Braník, Bezová 1658, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 7 Az 29/2004, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 6. 2004, č.j. OAM-65/VL-07-K03-2004, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 7. 2005, č. j. 7 Az 29/2004 – 25,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna advokátky JUDr. Jitky Šmídové **s e u r č u j e** částkou 2150 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) brojí včasně podanou kasační stížností proti v záhlaví uvedenému rozsudku Městského soudu v Praze (dále též „Městský soud“), jímž byla zamítnuta její žaloba směřující proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 15. 6. 2004, č.j. OAM-65/VL-07-K03-2004. Rozhodnutím žalovaného správního orgánu

nebyl stěžovatelce k její žádosti udělen azyl podle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Současně žalovaný rozhodl, že se na stěžovatelku nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 téhož zákona.

Žalovaný správní orgán ve svém odůvodnění uvedl, že na základě provedeného správního řízení neshledal žádnou konkrétní skutečnost, která by jej vedla k závěru, že žalobkyně byla ve vlasti pronásledována za uplatňování politických práv a svobod podle ust. § 12 písm. a) zákona o azylu nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů taxativně uvedených v ust. § 12 písm. b) téhož zákona. V průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvody žádosti žalobkyně o udělení azylu jsou především problémy s příbuznými vzhledem k její odlišné sexuální orientaci a dále všeobecně špatná životní situace ve vlasti. Žalobkyně při pohovoru zmínila problémy podmíněné sexuální orientací, pouze s vlastní tetou, která nesouhlasila s jejím vztahem k jiné ženě, tedy potíže ryze rodinného charakteru probíhající jen na verbální úrovni. Ve své situaci se k nikomu s žádostí o pomoc neobrátila, a to ani na příslušné kompetentní úřady a svoji situaci řešila odjezdem z vlasti. Dále poukazovala na těžký život v Arménii, slabý sociální program a problém nalézt zaměstnání. Žalovaný při posouzení daného případu vycházel z aktuálních informací shromážděných v průběhu správního řízení ohledně politické a ekonomické situace dodržování lidských práv v Arménii, jednak ze Zprávy Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv v Arménii za rok 2003 a také databáze České tiskové kanceláře a nelze tudíž žalobkyni popisované skutečnosti přičítat snaze ji jakkoli diskriminovat, neboť vyplývají ze všeobecně špatné životní situace v Arménii a dopadají na velkou část obyvatelstva. Sama stěžovatelka svojí výpověď popřela potíže s nalezením zaměstnání, kdy uvedla, že z prvního pracovního místa propuštěna nebyla a další pracovní nabídku sama odmítla. Žalovaný se dále vyjádřil k neudělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu a nesplnění podmínek pro vyslovení překážky vycestování ve smyslu § 91 cit. zákona.

Rozhodnutí žalovaného napadla žalobkyně v zákonné lhůtě žalobou pro jeho nezákonnost, jež má spočívat v porušení jednotlivých obecně formulovaných ustanovení zákona č. 71/1976 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), tj. správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci a v důsledku toho žádost žalobkyně i nesprávně právně posoudil; důkazy, které si opatřil před vydáním rozhodnutí, nebyly úplné; rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů a chybí logická vazba mezi rozhodnutím a podklady pro něj. Další důvody uvede po seznámení se s obsahem spisového materiálu. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí žalovaného považuje za nezákonné a neopodstatněné z důvodů výše uvedených, žádá soud, aby rozsudkem rozhodnutí zrušil a vrátil věc žalovanému správnímu orgánu k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze předmětnou žalobu jako nedůvodnou rozsudkem zamítl. K žádosti žalobkyně o bezplatného zástupce, jí byla ustanovena advokátka a zároveň vyzvána k doplnění žalobních bodů, do doby meritorního rozhodnutí Městského soudu však žaloba doplněna nebyla. Městský soud po přezkoumání podané žaloby dospěl k závěru, že žalobní body jsou sice vedeny ve velmi obecné rovině, v podstatě jimi však žalobkyně napadá procesní postup žalovaného ve správním řízení a proto ji v těchto mezích věcně projednal. Po přezkoumání správního řízení konstatoval, že v jeho průběhu nedošlo k nezákonnostem,

kteřé žalobkyně v žalobě žalovanému vytýká. Ze správního spisu je zřejmé, že žalobkyně byla v azylovém řízení řádně, konkrétně a velmi podrobně vyslechnuta při pohovoru, přičemž řízení bylo vedeno na její žádost v jazyce ruském. Veškeré skutečnosti, které žalovaný z pohovoru zjistil, uvedl v odůvodnění napadeného rozhodnutí a konkrétně je posoudil. Obsah spisového materiálu dokládá, že žalovaný vycházel z objektivně dostupných a obecně respektovaných zpráv o zemi původu žalobkyně. Městský soud tedy v procesním postupu žalovaného, ani v náležitostech odůvodnění správního rozhodnutí neshledal, že by se žalovaný žádostí žalobkyně konkrétně nezabýval či si pro rozhodnutí neopatřil konkrétní podklady. Dle názoru Městského soudu tak nedošlo v azylovém řízení k žádnému omezení procesních práv žalobkyně, přičemž i odůvodnění napadeného rozhodnutí odpovídá ust. § 47 odst. 3 správního řádu, je konkrétní a postupně se vypořádává se všemi důvody, které žalobkyně v řízení uvedla.

Proti rozsudku Městského soudu podala žalobkyně kasační stížnost opírající o ust. § 103 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), kdy předně namítá nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení v návaznosti na kasační stížností vytýkaná pochybení Městského soudu i žalovaného správního orgánu. Stěžovatelka má za to, že správní orgán a následně soud se objektivně nevypořádaly v odůvodnění napadeného rozhodnutí s možnostmi udělení azylu ve smyslu ust. § 14 zákona o azylu, přičemž je přesvědčena, že splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu podle uvedeného ustanovení. V odůvodnění chybí jakákoli přímá argumentace pro dané posouzení, což se dá dle stěžovatelky charakterizovat jako procesní pochybení obou institucí a zároveň porušení ust. § 14 cit. zákona, současně tímto způsobem byl porušen článek 1 Listiny základních práv a svobod. Za zásadní nedostatek považuje to, že zejména správní orgán, ale i soud se ve svém odůvodnění vůbec nezaobíraly otázkou postavení homosexuálů v Arménii a rovněž neuvedly žádné důkazní materiály s dostatečnou vypovídající schopností, které by byly schopny podat relevantní informace pro rozhodnutí o věci. Tímto se stávají předchozí řízení nepřezkoumatelná s ohledem na skutečnost, že správním orgánem nebyla zodpovězena klíčová otázka „jaké je postavení homosexuálů v Arménii“ a zda nebude, v případě nedobrovolného návratu žadatelky do země původu, vystavena ponižujícímu či nelidskému zacházení, nebo dokonce trestu odnětí svobody v kontextu s tím, že může vyjít najevo, že jednak byla vůbec žadatelkou o azyl a jednak že důvodem žádosti o azyl byla právě její lesbická orientace a obava žít ve vlastní zemi. Stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozhodnutí Městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení a současně žádá o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel oprávněnost jejího podání a vyslovil názor, že rozhodnutí žalovaného i Městského soudu byla vydána v souladu s právními předpisy. Žalovaný uvedl, že vycházel z objektivně dostupných a obecně respektovaných zpráv o zemi původu stěžovatelky a neshledal naplnění žádného z taxativně vymezených důvodů udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, ani nezjistil žádný zvláštního zřetele hodný důvod podle § 14 cit. zákona. Proto považuje kasační stížnost za nedůvodnou, stejně tak návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, a navrhuje její zamítnutí.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatelka v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s.; rozsahem a důvody kasační stížnosti

je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud považuje za vhodné předeslat, že jeho úkolem není opětovně a komplexně posuzovat otázku, zda stěžovatelce měl či neměl být žalovaným azyl přiznán, nýbrž má posoudit, zda předchozí řízení trpělo vadami spadajícími pod vymezení v § 103 odst. 1 s. ř. s. tvrzenými v kasační stížnosti, popřípadě některými dalšími vadami, k jejichž přezkumu je Nejvyšší správní soud povolán v řízení zahájeném podanou kasační stížností.

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžejní stížnostní námitka směřuje komplexně proti skutečnosti, že stěžovatelce nebyl přiznán humanitární azyl, stejně jako proti způsobu, jakým jeho nepřiznání přezkoumal Městský soud. Tuto námitku je třeba odmítnout s poukazem na konstantní správní judikaturu. Tak v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003 (nepublikováno), bylo uvedeno: *„Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkouvává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).“* Míra správního uvážení správního orgánu je tedy za situace, kdy se ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje při určení důvodů, pro něž je možné humanitární azyl udělit, na konstatování, že se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele, poměrně široká. Přitom prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je v souladu s citovaným judikátem naopak omezen, což však jistě ani ve vzájemné kombinaci neznamena, že by přiznávání humanitárního azylu mohlo být určováno pouhou libovůlí správního orgánu.

Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. Zatímco tak v jiných právních předpisech reaguje zákonodárce na skutečnost, že není schopen předpokládat všechny situace, v nichž je určitý postup – zde poskytnutí azylu – vhodný či dokonce nutný, typicky demonstrativními výčty za účelem odstranění či alespoň zmírnění tvrdostí, v zákoně o azylu zvolil kombinaci dvou ustanovení obsahujících výčty taxativní a jednoho ustanovení umožňujícího pohledem humanitárních hledisek řešit situace nezahrnutelné pod předchozí dvě ustanovení. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným, nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.

Aplikuje-li soud výše řečené na konkrétní situaci stěžovatelky, dospívá k závěru, že v těch limitech, kde soudní přezkum neudělení humanitárního azylu proveden být měl, byl Městským soudem proveden řádně a v přiměřeném rozsahu. Osobní situace stěžovatelky není patrně natolik zjevně a nesnesitelně tíživá, že by bylo možno hovořit o tom, že by nepřiznání humanitárního azylu bylo způsobeno zjevnou libovůlí žalovaného. Městský soud postupoval zcela správně, když ve svém přezkumu do správního uvážení žalovaného o samotné otázce, zda byly v případě stěžovatelky dány důvody hodné zvláštního zřetele, nezasahoval, neboť zaměření jeho přezkumu pouze na otázky procesní bylo plně v souladu rozsahem vymezeným žalobními body.

Stěžovatelka dále namítá, že zejména správní orgán, ale i soud se ve svém odůvodnění vůbec nezaobíraly otázkou postavení homosexuálů v Arménii. Meze soudního přezkumu správního rozhodnutí žalovaného sama stěžovatelka vytýčením žalobních bodů omezila pouze na procesní stránku správního řízení a citovanou hmotněprávní námitku v žalobě neuplatnila. Z pohledu přezkumu Nejvyššího správního soudu jde o nový právní důvod, který stěžovatelka neuplatnila v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ač tak učinit mohla. Takový důvod kasační stížnosti je dle ust. § 140 odst. 4 s. ř. s. nepřipustný. Městský soud, vázán rozsahem uplatněných žalobních bodů, přezkoumal procesní postup žalovaného ve správním řízení a neposuzoval hmotněprávní nezákonnost daného správního rozhodnutí, tudíž se z logického hlediska nemohl zabývat otázkou postavení homosexuálů v Arménii a namítaná absence výkladu této problematiky v odůvodnění rozhodnutí Městského soudu je v souladu se zákonem.

Nejvyšší správní soud tedy nezjistil naplnění žádných z důvodů kasační stížnosti uplatňovaných stěžovatelkou a kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl

Nejvyšší správní soud vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je stěžovatelka chráněna před důsledky rozsudku Městského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 věta první s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s kasační stížností žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly. Stěžovateli byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena soudem zástupkyně advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud proto určil

odměnu advokátce částkou 2000 Kč dle ust. § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, v platném znění do 31. 8. 2006, za dva úkony právní služby – první poradou s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a doplnění kasační stížnosti ze dne 12. 12. 2005. Soud advokátce dále přiznal částku 150 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Prostudování spisu je svojí povahou součástí úkonu převzetí a přípravy zastoupení. Zástupkyni žalobce se tedy přiznává celková náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 2150 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. března 2007

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu

